අවතාරය

නිර්මාණකරුවකුගේ මතක සටහන්

සනත් පියසේන

ගමෙන් එ ගොඩ රැවියල පන්සලේ පින්කම්පොළසක ගිහින් එන ගමන් අපේ සුදුපොඩිආම්මා ගෙදියෙන් සඳු සල්ලි දමන කැටයක් ද, එම්පොඩිම්මා සර්සස්කාරයකු ද මට ගෙනැවිත් දුන්නා ය. සමන්තරව ය අම්මුණ පොඩි ළි කැබලි දෙකක් බැඳ ඉඳිලෙන සර්සස්කාරයා කාඩ්බෝඩ් වලින් සාදා තිබුණි. ළි කැබලි දෙක අතින් අල්ලා ඇතිලි තද කරන විට මෙන් ම මුරාළු කරන විට සර්සස්කාරයා නොයෙකුත් ආන්දමා සෙළුළුම් කරයි. එදා දුවයේ ම මගේ රාජකාරිය සර්සස්කාරයා සමග ය. එය පිසතිළක බාප්පාරත්, කඩේ චන්ද්‍රදාසරත් පෙන්න පෙන්නා මම උදම් වීමි. සමහර විටක සර්සස් තරවන්නට ඒ අයට ද දැමිමි. ඒ අය කොහොම ගැටෙවිවත් මොකක් හෝ වැරැද්දක් කියන එක මගේ සිරත ය. එවිට එය අතර ගන්නා මා මෙන්න මෙහෙමයි කියා තරවා පෙන්වමි. ඒත් එතිකිසිම අමුතු වෙනසක් නැත. ඒ මුණාර මා කියන්නේ ඒ හොල්ලන් තරවන හැටි වැරදි බවයි.

ආතා කොන්නේ දෝ ගිහින් එනකොට ම වාගේ මම කටයුත්, සර්සස්කාරයත් අරගෙන ඉදිරියට දුවගෙන ගොසින් ආතා පෙන්වූයෙමි. ආතා අතට ගත්තේ කැටය යි. කැටය අතට ගෙන "මහොම ගිටපන්" කියා ඉනේ බඳ තිබූ කළු පාට මඟත පටියේ දුඹුරු පාට පොකරිටුවෙන් ශත දෙකක් සොයා කැටයට දමා මට ආපසු දුන්නේය. දැන් මා ශත දෙකක පොහොසතෙකි. මාගේ කැටයේ ශත දෙකක් තිබෙන බව පිසතිළක බාප්පාරත්, චන්ද්‍රදාසරත් හෙළුළුවට දුවගෙන ගොස් කීවෙමි. දැන් මගේ ආසාව කැටයට සල්ලි දමන එක ය. කාගෙන් හෝ කීයක් හරි ලැබුණ විටක කැටයට දමන්නමි. ශත දෙකෙට වැඩිය ළදෙන්න ඉතාම කළාතුරකිකි. කැටයට මොළක් දමන විට ම එය තුළ ඇති මුදල් එකතුව මට මතක ය. ශතදසයක් එකතු වුණු දවසේ දී පිසතිළක බාප්පාරත්, චන්ද්‍රදාසරත් ඒ බව කියා උදම් අනුභවෙමි.

අපේ සුදුපොඩිආම්මා බලන්නට එන රයිගම පිනදාස බාප්පා දවසක මට කඩේ ගිහින් ටොපි කන්න කියා ශත දසයක් දුන්නේ ය. මා වින්ද සතුට කිමක් නැත. එය දැමූ විට කැටයේ එකතුව තවත විසිදසක් වී තුළ තිබේ. ශත දහය ලැබුණු විට ම එය අතේ උණ්ඩි කරගෙන දුවගෙන ගියේ පිසතිළක බාප්පළාගේ ගෙදරට ය. පිසතිළක බාප්පා මිගහතැන්නේ ආච්චිත් එක්ක කොහේ දෝ ගිහිල්ලා ය. ඊළඟට දුවගෙන ගියේ චන්ද්‍රදාසළාගේ කඩේට ය. චන්ද්‍රදාස ද මගදී නොපෙනෙන ගිය බව ඒ ගොල්ලන්ගේ තාත්තා, දිමිරිසෙයි මුදලාළි කියූ විට, මට ඇති වුණු කණගාටුව මතත් ය. ශත දසයක් ලැබුණු බව මවුන්ට කියන තුරු ඉස්පාසුවක් නැත. චන්ද්‍රදාසළා කේක් පිට පස්සෙන් අඩි පාර දිගේ මගදී කොහොමත් පැත්තට ගියේමි. හෙමින් හෙමින් චන්ද්‍රදාස සමුවගන්න ගියාම මිනා ගත්තෙමි. පරා ගොරකා ගහේ ගෙඩි ඉඳී බරවෙලා ය. දා පසුව වල දං ඉඳී බෙරවෙලා ය. පිසිරමිඹු ගහට රතු මල් වැටුණු සාරයක් පොරවලා වගේ ය. ඒවා අතරරත් මමෙ මොළොනොට පැත්තට ගියෙමි. එක්දාසක ව හැමෙසැන්ත ගෙවීවෙමි.

දැන් කෙමෙන් ඒ බෝ වීගෙන එයි. එහෙට මෙහෙට වැටී ඇති අඩි පාරවල් ඔස්සේ මගන් කොට දැන් හෙම්බත් වෙලා ය. ඝන කැළවර වැටෙන්නට තව ඇත්තේ පොඩිව වෙලාව ය. ගෙදරට පාර හොයා ගන්නට ගිහින් වල්තේ වුණොමි. කොයි පාරකින් යියන්න වෙන කොහොදද ය. මම අඩ අඩා ඒ මේ අත දිව්වෙමි. දැන් පේන නොපෙනෙන තරම් කළුවර ය.

එක පාරට ම රබර් ගහක් මුළින් කවුදෝ හැඹිරිවේ ය. මගත ය. බඩ මහ වීනාල දෙස අඩ අඳුර අතරත් පෙනේ, මම ගිරිය යටින් කෑ ගසුවෙමි. "කවුද බොල?" කියා ගෙන ඒ හොළමන මා ළඟට එන විට මම සෑ ගහගෙන දිව්වෙමි. දුවන විට කකුල මුළුක පැරැළි මා ඇදගෙන වැටුණි. මෙ "බූදු අම්මේ, ආච්චියේ, ආතේ" කියා මහ හයියෙන් කෑ ගැසුවෙමි.

'යකෝ' කෑ ගහන් නැතිව ගිටපිය" කියා හොළමන මාව උස්සා ගත්තේ ය. 'ආ මම මුලක. කොළුවෝ. පියෙස්සයො උඩ යකොහෙද යකෝ ගියෙ"හොළමන කතා කරයි.

අපේ එම් පොඩිආම්මාව බලන්න එන සුද්දැ බාප්පා ම ඔසවාගෙන අස්වමින් පාර පැත්තට වයි. දැන් මගේ ගිතට වුට්ටක් හොඳ ය. මා සෑ ගහපු පැත්තට හුළු අතු, විදුලි පත්තලි මුළු එකඟෙක එනු පෙනේ. මුළිනම අපා ළඟට ටෝච් එළියක් අරං හයියෙන් හයියෙන් අපු දිමිරිසෙයි මුදලාළිගෙ ලොකු පුතා සිරිසේන උන්නසෙන් 'මොකාද සෑ ගැහුවෙ බැළුවා. මම නෝමිස්සඳ ගෙදර පොඩි එකා නේද? අන්න පළාත දෙවනත් කරකර හොයනවා. සුද්දියියේ උඹ කොළුවෙක අරත බරෙන්.

මං දුවළ ගිහින් කියන්නම් ඉන්නව කියළා. නැත්නම් එමිනෝනිළඳ අම්මට මොනව වෙයිද දන්නෑ. වැළඳින්නත් වගේ අඩ අඩා එහා මෙහෙ දුවනවා." කියාගෙන සිරිසේන උන්නසෙන් ගේ ටෝච් එළිය අඩි පාර දිගේ හැරි හැරී ආපසු ඉගිණුණි. දැන් මට බය ගෙදරට යාමට ය. ආතා වහගේ ගසා ඇති වේවැදැල පුවක් යසක තරමට ගිත අඳඳේ වෙව පෙනෙන. මා ගැසෙන්නට පටන් ගෙන අසත.

''මොකෝ යකෝ ගැහෙන්න. යමන් ඔහොම ගැහෙන්න නැතුව'' සුද්දැ බාප්පා මා වැසරෙන් මිරකා දැසට ගෙන අපේ ගේ දෙසට යයි. ගේ පැත්තෙන් එළි පෙරහැරක් වේගයෙන් ඉදිරියට එයි. ආතාගේ, ආච්චිගේ, තව තව කාගෙදෝ කට හඬවල් කළවම වෙළා ය.

මම සුද්දැබාප්පා ගේ ගුහණයෙන් මිදීමට දැසණුවෙමි.

''ගිටපිය දුහළුන් නැතුව' කියමින් සුද්දැබාප්පා මා ගෙන ගොස් අප දොර එමින් සිටි ආතා ළඟින තබුවේය. දැන් මහා පිරිවරක් මා වටේ ය.එක එක්කෙනා නොයෙකුත් දේ කතා කරයි. ආතා මා වඩාගෙන කරට ගත්තේ 'කොහේද පොඩිකොළුවො උඹ ගියෙ. වරෙන් රත්තරං පුතේ" කියමිනි.

ආච්චි මගා කේත්තියොන් කෑ ගසමින් අඩමින් මට ගහන්නට මොකක් හෝ හොයනවා ය.

''කොළුවට කෙම ගොන්නඳ" විධාන කළ ආතා මා කපරි කියාගෙන ගෙදරට ම ගියේ ය.

චන්ද්‍රදාස, පිසතිළක බාප්පා, දිමිරිසෙයි මුදලාළි, මිගහතැන්නේ ආච්චි, සීළාතැන්දා, ඕළාතැන්දා, රෙමියෙල් බාප්පා, ලේමිතිළක බාප්පා, බබ්බු ආතා, චන්ද්‍රා තැන්දා, ඉන්ද්‍රාතැන්දා, ඔක්කොම අප වටේ ය. ආතා මට පාන්කරන් ගැහුවේ නැත.

''මොන්න හදුපු සයිඩර් පොල්කටිට කෑවේ හලා ගන්නවත් හම්බුන් නෑ. එතකොටයි මුගේ ඔර ළතෝනිය අනුනේ' යි පවසමින් සුද්දැබාප්පා තැවත ඒ පැත්තට ම යන විට ඔහු පිටි පස්සෙන් තවත් කවුදෝ යනවා පෙනුණි.

එදා රාත්‍රියේ මට හොඳටම උණ ගැනුණි. ඔඩිකොළොන් පාංකඩයක් හලළට වැටුණි. අස්වදෙක පියාගත් මට වරන්නට එක එක දෙස බැලී පෙනේ. මම කඳනසුවෙමි. ටික වේලාවක් යනවිට මා ළඟ වාඩි වී කවුදෝ මොනවාදෝ කොඳුරන සද්දයක් සමග මගේ කන් දෙපසත්ත සත ඔළුවේ මොනවාදෝ නානවා මට තේරුණි. අස් අඩ බැලුවෙමි. හරහාන්සියොදෝ කට්ටඩි මාමා මා ළඟ ඉඳ පොල් තුදුරතුදා මගේ ගියේ ගායි. ඇඳ වටේ සෙනග පිරිලා ය.

සනත් පියසේන

1949 ජනවාරි 14 වන දින කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ වරකාගොඩ ඉහළ කරන්තාගොඩ ග්‍රාමයේදී උපත ලද සනත් පියසේන මහතා 1964 දී ගීතාංජලි කව ප්‍රවන්පතට පදය රචනා සපමමින් සවියට අවතීරණ විය. බොහෝ ප්‍රවන්පත් සතරා හා ගුරන් වැළියට කවි සැපයූ ඔහු 1973 වර්ෂයේදී ගිම මල් සහ ගිනි පුපුරු, පද්‍ය සංග්‍රහයේ සම සංස්කාරක වශයෙන් ඉන්දතරණයට පිවිසෙමින් 1993 වර්ෂයේදී ,ලොකු නංගි පොඩි නංගි, 1996 දී ,සෙනෙහස ඕනසක සිංහිඹි, 1999 දී ,විසි එකට විසිවමි, නම් පද්‍ය සංග්‍රහයන් පළ කළේ ය. වරකාගොඩ වෙරළඟස් තොටුපළේ ගඟ දියමත පැවැත්වුනු වෙරිහාසික වෙසක් දන්සළක් පාදකොට ලියැවුණු ,පාවෙන දන්සළ, ළමා කෘතියේද කතුවරයා වන ඔහු ,සැපද දසුද මෙළු වයස, නම් සංවාද කවිපොතේ සම්පා දකායැ වේ. අපි පිළියන්දල, සහ ,දරුමිණ, පුරන්පත්ති සංස්කාරකයා වූ ඔහු 1996 දී සෙනෙහස ඕනසක සිංහිඹි පද්‍ය සංග්‍රහය වෙනුවෙන් සසේරා ලංකා දෙවන ස්ථානය ලබාගත් අතර සම්මාන සහතික රැසක් ලබාගෙන ඇත. 2006 වර්ෂයේදී ,අස්ථි මස් - මි කායේ සේසා, නම් වූ පද්‍ය සංග්‍රහයද,ලැජ්ජ වීයේ මතක අළුළා, ,පොඩි කොළුවයි ගමයි ගහයි, විත්ති රසකතා සංග්‍රහයද ලියා පළ කොට ඇත. ගුරන්වැළි මාධ්‍යයේ බහිරං ශිල්පියෙකු වශයෙන්ද කටයුතු කර ඇති සනත් පියසේන මහතා මාධ්‍ය කලා කීර්ති - කාව්‍ය කලාශූරී ගෞරව නාමයෙන්ද පුදු ලද අතර සසේන ලංකා සාම විනිසුරු-වරයෙකුද වේ. රංගන ශිල්පියෙකු වශයෙන් තාටය හා රෙලිතාටය රාශියක චරිත නිරූපනය කොට ඇති ඔහුට ඝෙනකදී පිළියන්දල නගර සභාව මගින් ගෞරව සම්මානයක් ද ප්‍රදානය කර ඇත.

ගෙදරට එන අය, අවිදින් යන අය, බුලත්විට හොයන අය ආදී සෑහෙන පිරිසක් සිටින බව කතාබහින් මට තේරේ. කෙසේ නමුත් ඒ වනවිටත් අපේ මිළදෙලුවුණු ශත දහය ම ළඟ ම තිබුණි.

මට හින්දෙන් ඇහැරගෙන කොට හොඳටම එළිවෙලා ය. එදා උදසක ගමේ කතාව මා ගැන ය. සමහරු කියන්නේ ''කෙල්ලවත්ත පැත්ත එළිවරට හොඳ හරියක් නොවේ ය. මොකක් හරි දිස්ටියක් කොළුව ව අරන් යන්න ඇත.'' කියා ය.

■

7 වන පිටෙන්

ලිංග, එකක - ස්ත්‍රී ලිංගයට වහවේ ඇත්තේ 'එකිය' යන පදයයි.) මුල් එක (එකිය) ඔහුට 'මේ රුඩියෙන් සංලග්න කරනු ඇත. 'ඔයා දිව දෙකේ මිනිහෙක් තමුසෙ දිව දෙකේ මිනිහෙක් ඕයි. යන දෙකින් එකකිනි.

*** නරකාදිය තියෙන්නෙ පොල්ලෙලි පුරවන්න නෙවේ.**

පොල් ළෙළි, වළක දමා තම්බා / පල් කොට තලා පොල් කොනු ගනු ළැබේ. ලනු අඹරන්නේත් ගේ සිසින 'කොසු' සදා ගන්නේත් ඒ කොනු වලිනි.

''ලැදිව රජෙක් බොරු බස් කී විගසකයා
හැකිව රිදැදි බලයත් ඒ මිනිස් කයා
පරලව පලා ගෙන ගොස් වැටුනි නරකයා
මෙලොව සතුනි ඉන් බොරු කිම නරකයා

මේ හීයෙන් (ගී පදයෙන්) අපට අවදැසි වන්නේ 'රජෙක් පොළව පලා ගෙන ගොස් නරකයා වැටුනි'' යන වැකිය පමනි. ඉස්සර සක්විති රජවරුන් නමින් බොහෝ බල ඇති රජවරු වනයකුත් සිටියාහු. ඔව්හු අහසින් යන්නට හැකියාවක් (රිදි බලයකුත්) තිබුනාහු. නරකය අත්තත් පාළුව තුල යම් තැනක බව මේ හීයෙන් ඔප්පු වේ. කලකට පෙර කිසියම් පිරිසක් දිවා ගුහාව සෙවීමේ ප්‍රයත්නයක යෙදිනි. මේ කියන නරකය හෙවත් අපාය සෙවීමේ ප්‍රයත්නයක් කිසිවකු දැරූ ප්‍රවනක් තවමත් අසන්නට තරම් වාසනාවක් අපට ඇති වූයේ නැත. පසු ගිනි දැල් මතු වී පවී කලුවුන් අපායට ඇද ගෙන යන බව මා කුඩා අවදියේ අම්මා මට කීහ. එහා ගඳර කලුවා තලගොයකු මරා ගෙන නැටිටෙන් එළිලා ගෙන ගෙදර ගෙනෙනු දකින අම්මා ''නරකාදිය තියෙන්නෙ පොල්ලෙලි පුරවන්නයැ' යනුවෙන් කියනු ඇත. අයෙ එන්න වෙලාත්තියෙන් කියන්නේ. ''නරකාදිය තියෙන්නේ මුං වගේ අයට යන්න තමයි'' කියා ය.

කිසියම් ප්‍රමාදයකින් මා ළියා දුන් පස්වැනි රුඩිය සන්නසෙන් හැළි තිබිනි. එය මෙසේය.

* බලලුන් ලුවා (කොස් ඇට) කොස්සැට බාවන්න හඳුන්න එපා.

ළිඳෙන් වතුර බාතවා. ළිපෙන් හර්ටිය බීමට බාතවා. යන වැකිවල අදහස ඔබ දනිති. බාවනවා යනු ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියා යනුවෙන් සමහරු හඳුන්වති. ඊළුවා නටයි, මිනිහා ඊළුවා නටවයි. තාත්තා මිනිහා ලුවා ඊළුවා නටවවයි යන වැකි තුන ගැනත් අපි වෙනම කතා බහ කරමු.

එක්තරා වඳුරුකුත් බලලුකුත් මහ වැස්සකට කොටු වී පැළක ගුළි ගැසී සිටියාහු. ඔඩගිනි ඉවසා ගත නොහැකිව වටපිට බැලූ ඔව්හු මුළුළක කොස් ඇට ගොඩක් දකින්නට ලැබුනාහු. පසෙක තිබුනු ළිප අව්සස් බැලූ ඔව්හුට නොතිවුනු ගිනි අඟුරු කෑලි කීයයක් පෙනෙනැ.ඔවුන් එය්ක් ගිනි මොළවා ගෙන කොස්ඇට ඊක ඒ මත දමා පිළිස්සෙන්නට හරවායැලු. පදුමට පිළිස්සුනු කොස් ඇට "අපි රෙඩ් - අපි රෙඩ්'' කියමින් හඬ දෙන්නට ද්‍යානැ" දෙන්නාට දෙන්නා මුනු මුනු බලමින් සිටියා මිස කොස් ඇට එළියට අදින්නට එක් කෙනකුවත් ඉදිරිපත් උනේ නෑලු. අන්තිමට වඳුරා බලලාගෙ අත අත්තා ළිප තුළට දමා කොස් ඇට එළියට ඇද ගත්තාලු. බලලා මරා හඬ තලවමින් මහ වැස්සේ තෙමී තෙමී ගෙදර දිව ගියා ළු. මේ පුබන්දය පසු බිමි කර ගෙනයි ඔය රුඩිය හැදී ඇත්තේ.

තමන් ඇඟ ඬේරා ගෙන අවදානම් වැඩ අනුන් ලවා කරවා ගැනීම මේ රුඩියේ අදහසයි. අද අප තෝරා ගත් රුඩි පහ මෙසේ ය.

* උඹට දෙය්යන්නෙ හාල් කැවිලා ද බං?
* උඹේ කෑවේ පිට්ටු ද?
* අස්පැන්න අං ආවෝ ම ඔහොම තමයි.
* ලා මම ලෙඩට ම නැතිකි එකා.
* උඹ මහ යන ආග්බොවිය බාර ගන්න එපා.

වි ක